

Milé děti,

po knize Janička v Africe, vyprávějící o dětství pětileté holčičky Janičky stráveném v Etiopii, vám přinášíme příhody Janičky, tentokrát už školačky, které zažila se svou sestřenicí u babičky převážně během prázdnin. Hlavní roli tentokrát hraje starý statek na břehu řeky Berounky, jeho tajemná zákoutí a roztodivné věcičky nalézající se v něm.

Text je psán opět formou rozhovoru maminky s dcerou. Jistě máte i vy nějakou babičku či prababičku, která ráda vypráví o starých časech. Budu ráda, když vás tato knížka inspiruje k zaznamenání vašich vlastních vzpomínek na mizející svět.

Mnoho momentů podněcujících k vyprávění vám přeje  
Jana



## OBSAH

1. Babiččina havěť
2. Všední den
3. Ložnice
4. Dědův pohřeb
5. Tajemná zákoutí starého stavení
6. Babiččini psi
7. Cesta do Berouna
8. Významní lidé z vesnice
9. Ještě něco o babičce

### 1. BABIČČINA HAVĚŤ

A: Mami, drbej mě a vyprávěj, jak to bylo dřív, když jsi byla malá, prosím...

M: Tak dobře, můžu ti třeba vyprávět, jak jsem jezdila k babičce na prázdniny.

A: JÓ! A měla tam také nějaká zvířata?

M: To víš, že ano. Byla to babička Jarmila, tvoje prababička. Ještě ji sama pamatuješ. A statek na břehu řeky Berounky, který teď obhospodařuje její syn, to bylo dějiště našich prázdninových dobrodružství. Když říkám našich, myslím tím moje a tety Magdy, to je moje sestřenice. Většinou jsme tam pobývaly spolu. A zvířat tam byla spousta. Statek byl slyšet už z dálky, ozývalo se z něj kvokání, kdákání, kokrhání, bečení, kejhání a chrochtání.

Když jsem otevřela vrátka, seběhly se většinou zvědavé a mlsné slepice, babiččina celoživotní láska. Potom přišel situaci zkontrolovat kohout, někdy i dva. Babička měla zřejmě jednoho náhradního. Do toho na dvoře běžely čínské kachny, taková nízká bílá stvoření s červeným zobákem a obličejem.

A: Mohla sis je pohladit?

M: No, jistě bych mohla, ale pravda je, že jsem se té havěti spíš trochu bála. Hlavně hus. Ty hrozně syčely a hnaly se ke mně s pootevřeným zobákem, že mě štípnou. Nikdy se to nestalo, ale měla jsem z nich strach a chovala jsem se k nim dost obezřetně. Celkem neškodné byly krůty a krocan. Ten se sice naparoval a hudroval, ale toho jsem se nebála, poněvadž jsem ho nikdy neviděla pohybovat se tak rychle jako husy. Roztáhnul velká ocasní brka a u zobáku se mu bimbalo takový dlouhý úzký červený pytlíček. Říkala jsem tomu nudle. Krocan občas nějaká ocasní brka ztratil. Z těch jsme si pak vyráběly indiánské čelenky. Krocan totiž pochází z Ameriky.



A: A co jste teda nejradši s tetou dělaly?

M: Jsme skoro stejně staré a obě máme jednoho bratra, takže jsme uvítaly, když jsme se mohly spolu nerušeně věnovat nějaké holčičí zábavě. Jedna z našich oblíbených činností bylo zařizování vlastního



domečku. Která holčička by po tom netoužila? Za hnojištěm, na začátku králičí uličky bylo několik opuštěných kozích chlívků. Kozy už tam nebydly, babička už ani žádné neměla, a tak jsme si jeden chlívku vybraly jako ideální místo pro naši věc.

A: Vy jste se vešly do chlívků?

M: Vešly, s přehledem. Měl malá vstupní dvířka na petlici, tak akorát pro nás, okénko, vevnitř byl celkem prostorný a podél jedné stěny se táhla jakási polička. To se nám právě hodilo. Použily jsme ji jako kuchyňskou linku. Nejdřív jsme „domeček“ samozřejmě pořádně uklidily – odstranily pavučiny, zametly, otřely poličku... Dalším úkolem bylo sehnat vhodné zařízení a nádobí. A to se také našlo. Něco na půdě, něco v prádelně, něco ve špajzu. Stará bedna jako stůl, ještě židle a můžeme začít bydlet.

Jenže ouha! Náš nový „domeček“ jsme si nemohly vůbec užít, protože tyhle naše aktivity odhalila maminka. Honem nás odtamtud hnala a vynadala nám, co to máme za nápady hrát si ve starém chlívků. Je to tam prý špinavé až hrůza, samý prach a roztoči. No tak jsme se musely vystěhovat. Mrzelo nás to samozřejmě velice, ale co se dalo dělat.

A: Mami, a co tam bylo tedy ještě za zvířata?

M: Opeřence už jsem ti jmenovala a dál to bylo prase, ovce a králíci. Prase obývalo zvláštní stavení propojené ještě s dřevníkem. Starost o prase spočívala, co já vím, hlavně v jeho krmení a čištění prasečnicku. Babička ho krmila takzvanou šlichtou. Prostě všechno možné smíchané dohromady. Brambory, mléko, šrot (to je drcené obilí). Prasata neboli

vepři jsou všežravci, stejně jako lidé. Mají tedy stejnou trávicí soustavu: jeden žaludek. Oproti přežvýkavcům, třeba kravám a ovcím, ty mají žaludků dokonce několik. Strávit trávu a seno je totiž náročnější.

A: A co králíci a ovce? Běhali po zahradě?

M: Králíci ne, ti byli v králíkárně. Babička jich měla vždycky několik a každý den jim chodila s dvoukolákem na zahradu nasekat čerstvou trávu. Při tom jsme často asistovaly. Nejlepší tráva byla totiž na spodní zahradě u staré slepičárny. Nejdřív se muselo projet ze dvora přes stodolu na velkou zahradu. Ve stodole bylo potřeba otevřít velká dřevěná vrata, což byla náročná operace. Ta dvě křídla k sobě totiž byla přivázaná bílým roztřepeným provázkem, který bylo třeba rozmotat a odmotat. To zvládla většinou jen babička. Když jsme vjely konečně na zahradu, ještě zbývalo otevřít drátěná vrata vedoucí do jedné oddělené části zahrady, sjet dolů z kopečka po úzké cestičce a zaparkovat pod starou jabloní, kde rostl libeček.

A: Co to je libeček? Nějaká kytky?

M: Libeček je bylinka. Je tvořena velkými zelenými listy. Snadno by si ji člověk spletl s plevelem. Ale babička říkala, že libeček je výborný do polévky. Takže tam jsme zaparkovaly, čekaly, až babička pokosí trochu trávy, pak jsme to shrábly hráběmi a naložily na modrý drátěný dvoukoláček.



Pak přišel náš okamžik. Jelo se ke králíkům, a to bylo do kopečka. Babička tedy řídila a táhla a já s Magdou jsme vozík strkaly zezadu. A také jsme musely dávat pozor, abychom neztratily kosu a hrábě.

A pozor jsme musely dávat ještě na ovce. Ty chodily na zahradu. Ale všude nesměly. Většinou se pásly někde vzadu. Sloužily jako výborné sekačky na trávu, akorát že po sobě všude zanechávaly malé černé smradlavé kuličky. Občas jsme vymýšlely, jak by se daly zkonstruovat ovčí bobkolapky. Každopádně se zvířecím trusem se muselo počítat.

Vedle dveří do stavení, kde babička bydlela, trčelo na každé straně ze země placaté želízko, sloužící právě k odstraňování bláta a jiných nečistot, zejména biologického charakteru, z bot.

## ŽELEZO NA BOTY



A: A proč jsi říkala, že jste ty ovce musely hlídat?

M: No protože jsou to potvory mlsné, zvědavé a tvrdohlavé, a když už je to přestalo bavit vzadu na zahradě, tak se snažily dostat tam, kam nesměly, nebo se zase vrátily zpátky na dvůr a obcházely to tam kolem dokola a koukaly, co by se dalo sežvýkat. Babička měla jednu zásadu – nikdy nechodit na zahradu bez hole. Jednou ji totiž vztekly beran málem nabral na rohy. Zahnal ji do králičí uličky a číhal a číhal. Musela tam někam vylézt a čekat, až se vrátí lidé z pole, aby ji osvobodili.

A: Mami, tebe nikdy beran nenabral?

M: Mě ne, já, jak jsem viděla, že se v dálce přibližují ovce, honem jsem utekla do stavení a pozorovala je jen z okna. Ale jednou mě pokloval kohout. Právě jsem vycházela z kozího chlívků, byla jsem tam zrovna sama, a vtom na mě vlítl kohout, pařáty mi sedl na ruku a několikrát mě klovl pod oko. Samozřejmě jsem se hrozně lekla a začala jsem brečet. Pak jsem si na něj dávala pozor. A myslím, že babička nakonec prohlásila, že ho na neděli podřízne a uděláme si z něj polévku.

## 2. VŠEDNÍ DEN

M: Jelikož jsme byly u babičky většinou v létě o prázdninách, když bylo venku vedro, často jsme radši zůstaly vevnitř. Tam byl totiž pořád skvělý chládek, a navíc spousta zajímavých věcí. Babička vstávala, jak se říká, se slepicemi, to znamená ukrutně brzo. Kolem páté hodiny, to se v létě akorát rozednívá. To byl čas, kdy bylo třeba nakrmit slepice a vypustit je z kurníku. Babička jim dávala většinou vařené brambory se šrotem.

A: A vy jste také tak brzy vstávaly?

M: Kdepak, myslím, že nás budila tak kolem osmé. Říkala nám žáby. Daly jsme si snídani, babička kávu do svého hrnečku, bílého s puntíky. A pak jsme společně vyrazily do samoobsluhy. Když jsme se vrátily

